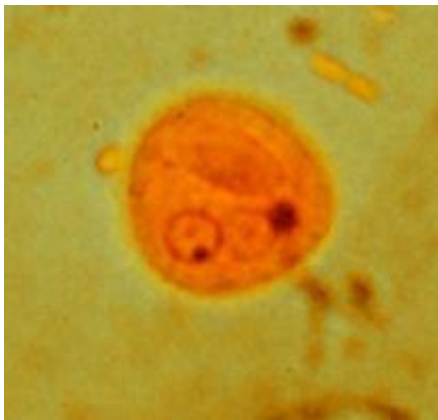

آمیبازیس (عفونت با انگل آمیب هیستولیتیکا)

مرور کلی

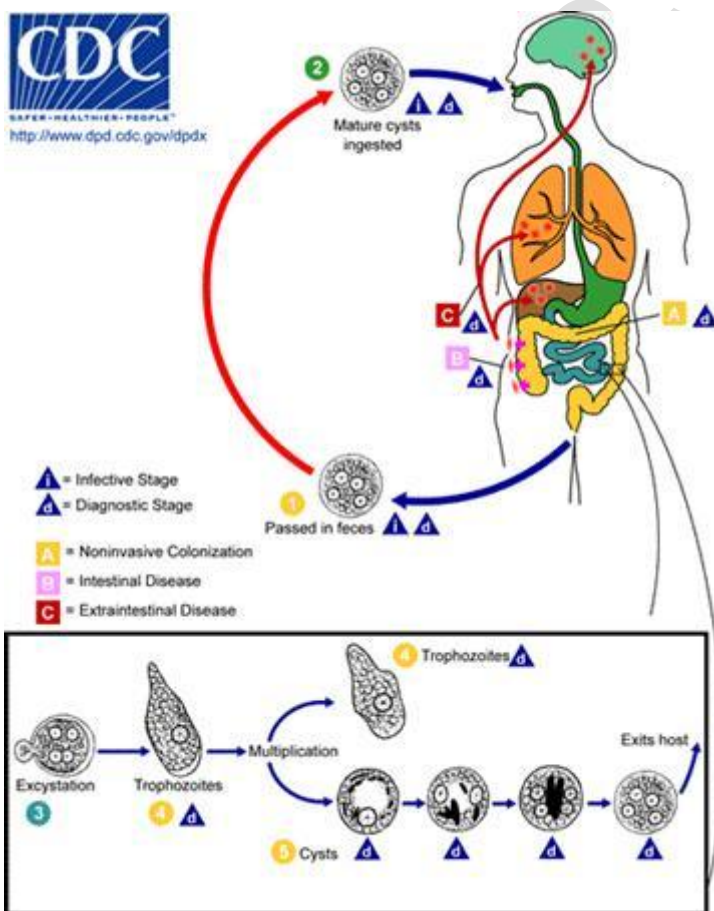

این انگل بیشتر عفونت روده ای ایجاد می کند ولی عفونت علامتدار فقط در ۱۰٪ موارد رخ می دهد و باقی موارد بدون علامت می باشد. بعضی افراد بیشتر دچار آلودگی می شوند از جمله کسانی که در مناطق با بهداشت پائین زندگی می کنند و یا کسانی که به این مناطق سفر می کنند. همچنین افرادی که در محلهائی بطور گروهی زندگی می کنند مثلاً پادگانها، خانه سالمندان، محل نگهداری افراد عقب مانده ذهنی نیز بیشتر به این بیماری مبتلا می شوند.

ابتلا به این عفونت در اثر ورود کیست این انگل تک سلولی از طریق آب یا غذای آلوده بدون دستگاه گوارش فرد صورت می گیرد. کیست این انگل بسیار مقاوم بوده و می تواند هفته ها در خاک مرطوب زنده بماند. پس از ورود کیست به دستگاه گوارش، تبدیل به شکل فعال خود شده و باعث ایجاد بیماری می شود.

علائم و نشانه ها

همانطور که پیش از این گفتیم فقط ۱۰٪ موارد عفونت، علامتدار شده و فرد علائم بیماری را نشان خواهد داد. این علائم معمولاً ۶-۲ هفته پس از خوردن کیست آغاز شده و بصورت اسهال (که دفعات آن در طول روز ممکن است به ۶-۱۲ بار برسد) درد شکم، دل پیچه خود را نشان می دهد. اما شدیدترین فرم بیماری گوارشی آن اسهال خونی آمیبی است که با خون در مدفوع، تب، درد شکم خود را نشان می دهد. همچنین آمیب می تواند با سوراخ کردن جدار روده خود را به جریان خون رسانده و از این طریق به اعضاء دیگر رفته و باعث ایجاد آبنه آمیبی در این اعضاء شود. کبد شایعترین مکان برای ایجاد آبنه آمیبی است ولی بندرت این آبنه ها در ریه و یا مغز نیز ایجاد می شوند.

تشخیص

برای تشخیص این نوع انگل اولین قدم انجام آزمایش مدفوع است ولی بعلت اینکه این انگل ممکن است در بعضی از نمونه های مدفوع یافت نشود، معمولاً درخواست چند نمونه مدفوع (که هر کدام در یک روز گرفته شده اند) می شود تا شانس تشخیص بیماری بالاتر رود.

یک مشکل تشخیص این است که بعضی از سلولها و با انگلهای دیگر در زیر میکروسکوپ بسیار شبیه به این آمیب می باشند و بنابراین گاهی فرد مبتلا به آمیب هیستولیتیکا قلمداد می شود در حالیکه واقعاً مبتلا به این انگل نیست. برای مثال نوعی دیگر از انگلهای خانواده آمیب بنام آمیب دیسپار (Dispar) وجود دارد که ۱۰ برابر نسبت به آمیب هیستولیتیکا شایعتر است و در زیر میکروسکوپ کاملاً شبیه به هیستولیتیکا است ولی باعث بیماری در فرد نمی شود. بنابراین احتیاجی هم به درمان ندارد ولی با توجه به اینکه امکان تشخیص دقیق این دو آمیب فقط در آزمایشگاههای پیشرفته میسر بوده و در اکثر جاها نمی توان ایندو را از هم جدا کرد بنابراین بیشتر پزشکان ترجیح می دهند که تمام موارد را آمیب هیستولیتیکا فرض کرده و همه را درمان کنند تا مواجهه با عوارض بیماری نشوند. علاوه بر آزمایش مدفوع، آزمایشات خونی نیز برای این بیماری در دسترس است ولی برای عفونتهای خارج روده ای (مثل درگیری کبد) و مواردی که عفونت از دیواره روده تجاوز می کند، استفاده می شود. افزون بر این مشکل تستهای خونی این است که اگر شما در گذشته با آمیب مبتلا شده باشید تا مدت طولانی این تست مثبت می ماند و در آینده اگر برای شما این تست انجام شود، جواب آن مثبت است، در حالیکه شما مبتلا به عفونت جدید نمی باشید و در اثر همان عفونت قدیمی تست شما مثبت شده است.

درمان

برای درمان، از آنتی بیوتیکهای آمیب کش استفاده می شود و فقط با تجویز پزشک این داروها استفاده می گردد ولی اگر فرد بیماری علامتدار (مثل اسهال خونی، آسه کبدی ...) داشته باشد باید حتماً از دو آنتی بیوتیک برای درمان استفاده کرد.

پیشگیری

مهمترین روش انتقال این انگل آب و غذای آلوده است بنابراین خصوصاً اگر به مناطق آلوده سفر می کنید حتماً فقط یا از آب جوشیده و یا آب معدنی های بسته بندی شده استفاده کنید و هرگز از آب چشمه و یا آبی که با قطعات یخ خشک شده (زیرا خود یخ می تواند آلوده باشد) استفاده نکنید.

یک روش دیگر استفاده از دستگاههای فیلتر آب بوده که کوچکتر از یک میکرون باشد، است که می تواند آلودگی ها را تصفیه کند. همچنین استفاده از قرص ید که در آب حل می شود می تواند آنرا ضد عفونی کند. بیاد داشته باشید که آمیب بطور نسبی به کلر مقاوم است و کلر زنی آب، کاملاً باعث از بین رفتن آمیب نمی شود.

همچنین سبزی ها و میوه ها را باید کاملاً با احتیاط مصرف کرد. یک روش عالی برای تمیز کردن سبزی ها استفاده از ۳-۵ قطره مایع ظرفشویی در هر لیتر آب و خواباندن سبزی ها برای مدت ۵ دقیقه در آن است پس از این زمان کیستها و تخم انگل از سبزی جدا شده و سپس سبزی را با آب تمیز چند بار شستشو می دهند تا باقیمانده تخم انگل نیز شسته شود.

میوه ها را هم حتماً خودتان پوست کنده و سپس مصرف کنید.

در صورتیکه فردی مبتلا به آمیب شد چکاری باید برای جلوگیری ابتلای سایر افراد خانواده انجام دهد؟

با اینکه ریسک انتقال آمیب به افراد دیگر پائین است (بشرطی که فرد مبتلا سریعاً تحت درمان آنتی بیوتیکی قرار گیرد) ولی لازم است فرد پس از دستشویی، قبل از آماده کردن و خوردن غذا حتماً دست خود را با آب و صابون بشوید تا انتقال بیماری به دیگر افراد صورت نگیرد.

bbums.ac.ir